Metin Türleri ve Çoklu Ortam Ögeleri

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Fıkra:** Kısa, tek bir olaya dayanan, güldürürken düşündüren anlatılardır. Sonu genellikle esprili bir sözle (nükteyle) biter; bir yanlışı ya da aksaklığı mizahla eleştirir.
- **E-posta (elektronik posta):** İnternet üzerinden gönderilen iletidir. Alıcı adresi, konu, hitap, ileti metni, kapanış ve gönderenin adı bölümlerinden oluşur. Kısa, açık ve nazik bir dille yazılır.
- **Haber yazısı:** Güncel bir olayı nesnel biçimde aktarır; Ne? Nerede? Ne zaman? Nasıl? Neden? Kim? (5N1K) sorularına cevap verir.
- **Afiş, broşür, sosyal medya mesajı:** Afiş kısa ve dikkat çekici bir sloganla, görselle duyuru yapar. Broşür katlanabilen, başlıklara ayrılmış bilgilendirici bir yayındır. Sosyal medya mesajı kısa, anlaşılır ve güvenli olmalıdır; kişisel bilgiler paylaşılmaz.
- **Çoklu ortam ögeleri:** Metinle birlikte kullanılan görsel, ses, video, grafik gibi ögelerdir. Bir öge **tek başına anlam oluşturabilir**, bir metnin **anlamını destekleyebilir** ya da bir kelimeyle **eş anlam oluşturabilir**.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Metin türlerini özellikleriyle eşleştiriniz.

1) Fıkra 2) Haber yazısı 3) Afiş 4) E-posta

a) İnternet üzerinden gönderilen ileti

b) Güldürürken düşündüren kısa anlatı

c) Kısa bir slogan ve görselle yapılan duyuru

ç) Güncel bir olayı 5N1K sorularına cevap vererek aktaran yazı

2 Aşağıdakilerden hangisi bir **e-postanın** bölümlerinden biri **değildir**?

A) Konu B) Kafiye C) Alıcı adresi D) Hitap

3 Fıkraların **iki** temel özelliğini yazınız.

4 Haber yazılarında cevabı aranan **5N1K** sorularını yazınız.

5 Okulunuzda yapılacak bir kermesi duyurmak için hangi metin türü **en uygundur**?

A) Fıkra B) Masal C) Şiir D) Afiş

6 Sosyal medyada paylaşım yaparken nelere dikkat edilmelidir? İki madde yazınız.

7 "**Broşür**" nedir? Kısaca açıklayınız.

8 Aşağıdakilerden hangisi bir **çoklu ortam ögesi** değildir?

A) Kitabın sayfa numarası B) Video C) Ses kaydı D) Grafik

9 Bir e-postanın **konu** satırına ne yazılır? Neden önemlidir?

10 Aşağıdaki metin türlerinden hangisi olayları **nesnel** biçimde aktarmayı amaçlar?

A) Fıkra B) Şiir C) Haber yazısı D) Masal

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Aşağıdaki fıkrayı okuyunuz. (Bu fıkra kâğıt için yazılmıştır.)

EŞEĞİN YÜKÜ

Köyün bilge ihtiyarı Hasan Dede bir gün pazardan eşeğiyle dönüyormuş. Yolda bir delikanlı sormuş: "Dede, eşeğin sırtında bu kadar yük varken sen neden yayan yürüyorsun?" Hasan Dede gülümsemiş: "Evlat, eşek yükü taşır, ben de eşeğin derdini. Hangimizinki daha ağır, sen karar ver!"

Fıkradaki **esprili (nükteli) söz** hangisidir? Bu söz ne anlatmaktadır?

12 Eşeğin Yükü fıkrasından çıkarılabilecek **ders** aşağıdakilerden hangisidir?

A) Pazar alışverişi erken yapılmalıdır.
B) Hayvanlara karşı merhametli olmalıyız.
C) Uzun yolculuklarda dinlenmek gerekir.
D) Büyüklere soru sorulmamalıdır.

13 Aşağıdaki e-postayı okuyunuz.

E-POSTA

Kime: sinif5b@okulumuz.k12.tr
Konu: Sınıf Kütüphanesi İçin Kitap Bağışı
Sevgili arkadaşlar,
Sınıf kütüphanemizi zenginleştirmek için bir kitap kampanyası başlatıyoruz. Okuyup bitirdiğiniz hikâye kitaplarını cuma gününe kadar öğretmen masasındaki kutuya bırakabilirsiniz.
Şimdiden teşekkürler.
Sınıf başkanı Yiğit

E-postanın **konu**, **hitap** ve **kapanış** bölümlerini yazınız.

14 E-postaya göre aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

A) Kitaplar kütüphaneye götürülecektir.
B) Kampanya sınıf kütüphanesi içindir.
C) Kitaplar cuma gününe kadar toplanacaktır.
D) E-postayı sınıf başkanı göndermiştir.

15 Aşağıdaki haber metnini okuyunuz.

HABER

Kardelen Ortaokulu öğrencileri, 12 Mart Perşembe günü okul bahçesinde fidan dikti. Çevre kulübünün düzenlediği etkinlikte 5. sınıf öğrencileri 80 çam fidanını toprakla buluşturdu. Kulüp öğretmeni, etkinliğin amacının öğrencilere doğa sevgisi kazandırmak olduğunu söyledi.

Haberdeki **Ne? Nerede? Ne zaman? Kim?** sorularının cevaplarını yazınız.

16 Haber metninde **"Neden?"** sorusunun cevabı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Okul bahçesi çok büyük olduğu için
B) Çam fidanları ucuz olduğu için
C) Perşembe günü tatil olduğu için
D) Öğrencilere doğa sevgisi kazandırmak için

17 "Su hayattır, damlasını bile boşa harcama!" sözü hangi metin türünde kullanılmaya **en uygundur**? Nedenini açıklayınız.

18 Bir öğrenci "diş fırçalama" konulu sunumunda "**fırça**" kelimesini söylerken ekrana bir diş fırçası resmi yansıtmıştır. Bu görsel hangi görevi üstlenmiştir?

A) Tek başına anlam oluşturma
B) Anlamı çürütme
C) Eş anlam oluşturma
D) Metnin başlığı olma

19 Bir broşürde "Günde en az iki litre su için." bilgisinin yanında içi su dolu bardaklar ve bir su şişesi resmi bulunmaktadır. Görsel metne nasıl bir katkı sağlamıştır?

20 Aşağıdaki sosyal medya paylaşımlarından hangisi **bilgi güvenliği** açısından uygundur?

A) Ev adresim Çınar Sokak No: 5, yarın herkesi bekliyorum!
B) Okulumuzun kitap fuarı çok güzeldi, herkese tavsiye ederim!
C) Şifremi unutmamak için buraya yazıyorum: kedi123
D) Annemin telefon numarası şudur, lütfen arayın.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Aşağıdaki durumlarda hangi metin türünü kullanırsınız? Eşleştiriniz.

1) Uzak şehirde yaşayan arkadaşınıza tatil planlarınızı anlatmak
2) Okulda düzenlenen yarışmayı okul gazetesinde duyurmak
3) Bir müzenin bölümlerini ziyaretçilere tanıtmak
4) Yangın tatbikatını koridordaki panoya asarak duyurmak

a) Broşür b) E-posta c) Afiş ç) Haber yazısı

22 Bir öğrencinin yazdığı e-posta aşağıdadır.

> Kime: ecetas@ornekposta.com
> Konu: (boş)
> Selam, yarın ne zaman buluşuyoruz? Kitabı da getir. Bir de annem sana ev adresimizi ve telefon numarasını gönderir, bir de şifremi yazayım da unutmayayım: 4521.

Bu e-postadaki **yanlışlıkları** yazınız.

---

23 Bir haber metninde aşağıdaki cümlelerden hangisinin yer alması **uygun değildir**?

A) Bence bu etkinlik dünyanın en güzel etkinliğiydi.
B) Yarışmaya 12 okuldan 150 öğrenci katıldı.
C) Yarışma, belediyenin kültür merkezinde yapıldı.
D) Ödül töreni saat 16.00'da başladı.

---

24 Aşağıdaki afiş metnini okuyunuz.

> **AFİŞ**
> KİTAP SENİN EN İYİ ARKADAŞIN!
> Okul Kitap Fuarı • 15-17 Nisan • Spor Salonu
> Oku, keşfet, paylaş!

Afişte **hangi bilgiler** verilmiştir? Afiş metninin dili hakkında ne söylenebilir?

---

25 Afişte **eksik olan** ve eklenmesi gereken bilgi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Fuarın yapılacağı yer
B) Fuarın tarihi
C) Fuarın açık olduğu saatler
D) Etkinliğin adı

---

26 Aşağıdaki görseller ve kelimelerle ilgili durumları eşleştiriniz.

1) Bir sağlık broşüründe yalnızca, ellerini sabunla yıkayan gülümseyen bir çocuk resmi var; hiç yazı yok.
2) "Güneş" kelimesinin yanında bir güneş çizimi var.
3) "Sebze ve meyveler vitamin deposudur." cümlesinin yanında sebze ve meyve sepeti resmi var.

a) Eş anlam oluşturma b) Anlamı destekleme c) Tek başına anlam oluşturma

---

27 Fıkralar ile haber yazıları arasındaki **iki farkı** yazınız.

28 Aşağıdakilerden hangisi bir **sosyal medya mesajı** için en uygun örnektir?

A) Bir varmış bir yokmuş, evvel zaman içinde…
B) Kime: … Konu: … Sayın Müdürüm,
C) Ne? Nerede? Ne zaman? sorularına göre hazırlanmış üç sayfalık rapor
D) Hafta sonu sınıfça parkı temizledik. Doğayı korumak hepimizin görevi! #TemizPark

29 Okulunuzda yapılacak bir **satranç turnuvası** için kısa bir **afiş metni** hazırlayınız. Metninizde bir slogan, tarih, saat ve yer bilgisi bulunsun.

30 Başka bir şehirde yaşayan kuzeninize okulunuzdaki bir etkinliği anlatan **kısa bir e-posta** yazınız. E-postanızda konu, hitap, ileti ve kapanış bölümleri bulunsun.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**